

Koppány Zsolt

MERT MAJD MEGVIGASZTALJÁK ŐKET?

(Filmnovella)

Kelemen István színművésznek

❶

Bel-Buda. A Szent Imre-város aranyban, enyhén jobbra dőlve nyújtózik a langyos, koraőszi alkonyatban. Kreuz Attila közelít. Harminchét éves, középmagas, fején drótszálú, sűrű haj, ha lány nézne végig rajta, csak annyit mondana magában, hogy helyes fiú. Ha valaki csak órá figyel ebben a pillanatban, látja, hogy mozog a szája. Kreuz magában beszél. Hogy mégse lássák, lehúzódik a járdára oldalvást kapaszkodó parkoló autók közé. Jobbról a volt Margit-Intézet fehérlik, odébb, balra a Szent Imre templom sárga faláról csúszik le a maradék árnyék. A Ciszterci Rend Budai Főgimnáziuma az államosítás előtti időkre gondol, s mintha fázna, odabújik a templom falához. A méltóságteljes házak között valami fura fehérség, eklektikus Bauhaus, a volt pártépület, bambán a száradó nádkoszorúba szorított fodrozódó apró tavacszkára néz. Kreuz, mintha mikrofonba mondaná.

- A plébános úr, amikor megkérdezték tőle, mit szól ehhez, hogy a volt Margit meg a Ciszter közt a párt, ő bele a képernyőbe, a pofánkba csak annyit mondott, lám, ez is jól mutatja az állam és az egyház jó kapcsolatát. Azóta kanonok. Na, nem mintha változtak volna az idők! Minap egyik éjjel megkondultak a harangok. Egy óra is elmúlt már, vagy húsz perce bongott, már a falak is beitták a hangot én meg föl hívtam a plébániát, hogy csináljanak valamit, merthogy elektromos rendszer működteti, mit gondolnak, ki vette föl a telefont? Senki. Üzenetörgőztő. És ha utolsó kenetet akarnék?

Kreuz Attila körülnéz. Az utolsó arra járó gyalogos hátát látja. Föllép a járdára. A templomra néz. Keresztet vet. Befordul, balra, a sarkon. Lepusztult bérház. A XX. század tízes éveiben épült. A bejárat fölött reliefek. Két mellalak. A baloldali fejetlen. A másikon a két föltartott kézről elporladtak az öklök. Pár lépcső. Fakeretes üvegajtó. Balra a falon öt sorban futó postaládák. Kreuz kézitáskájában kotorász. Kulcsocsomó. A postaládából levélhalom hullik a kőre. Kreuz fölmarkolja a sok papírt. Lapozgat. Fővárosi Munkaügyi Központ Pszichológiai Intézete. Kreuz Attila úrnak. - Nagyon kedvesek vagytok, de nem vagyok bolond. - Azzal a levelet bontatlanul a lift melletti kukába hajtja.

A szürkére mázolt vas-liftajtón öles krétabetűk. A LIFT ROSSZ!

- Anyátok valagát! - Kreuz az öklét rázza, majd kettesével veszi a lépcsőket. A negyedikre fújtatva érkezik. Körfolyosó. Későszeccsessziós korlát. A gang hajlik, mint a hattyúnyak. Udvari lakás. Duplaszárnyú bejárati ajtó. Fehér festék már csak nyomokban. Elmegy az ablak előtt. Beles. A szobában félhomály. A Mama bóbiskol egy magas háttámlájú neobarokk fotelban. A bútor nagyot reccsen, ahogy az asszony megmozdul. A huzat szakadt, kilóg az ancúg. Kreuz visszamegy a bejárati ajtóhoz. A kisablak nyitva. A konyhába látni. Gyuri ül az egyik széken, háttal az ajtónak. Hatalmas termete, még így, ülve is szinte betölti a nem túl nagy, ám a szokott konyháknál nagyobb belső teret. Kreuz benyúl a kisablakon, elfordítja a zár kallantyúját. Belép. A szoba ajtaja csukva.

- Gyurikám!

- Ölellek. - Gyuri, a nagydarab férfi fölpattan, átöleli Attilát, jobbról, balról megcsókolja. - Édesanyád lepihent.

- Látom. Hát veled? Mi van veled?

- Semmi. Beszélgetni szeretnék. A megváltásról. Amit a múltkor mondtál. Hogy amolyan kis megváltók vagyunk. Mire értetted ezt? - Füzetet vesz elő és egy ceruzacsonkot. A konyhaasztalon foltos viaszosvászon abrosz. Nagy virágminták. Kreuz rágyújt. Kávét melegít a gázon. - Iszol?

- Nem, kösz.

- Rögtön mondom, csak hadd iszom meg...

Gyuri a plafont bámulja. Bordó kezeslábasban van, alatta fekete garbópulóver. Cipője alaposan félretaposott. Mindene szakadt, de tiszta. Kreuz elnyomja a csikket a vastag, üveghamutálban. A hamut apró kupacba tereli a csikkel. Föláll, a kávécsészét beteszi a mosogatóba, vizet ereszt rá. A falon barna, famintás tapéta. Ötliteres villanybojler. Az asztal mögötti falon mellmagasságig zöld olajláb.

- Tataroztatni kellett volna. Amikor idejöttünk. Üres volt a lakás. A bútorok maradhattak volna Csepelen. Hát hogy lehet így cserélni?

- Ugyan már, kit érdekel?

- A Mama menne már! Mintha minden mindegy volna. Pedig ez az egész egy hányadék. És azt a csepeli viskót sem szabad ám eladni!

- Majd kimegyünk. Megnézzük. Lehet, hogy szétlopkodták az egésztestet...

- Na, már csak az hiányozna! - Kreuz lehajtja fejét. - Kirúgtak. Mostantól anyyi.

- Gratulálok. - Gyuri föláll, megint megöleli Kreuzot, jobbról, balról megcsókolja. - Nem újdonság. Soha, az életben nem dolgoztam semmit. Sok szerencsétlen ember. Szeret dolgozni. „Ne aggódjatok életek miatt, hogy mit esztek vagy mit isztek, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök. Nem több az élet az edelnél s a test a ruhánál? (...) Hát a ruházat miatt miért nyugtalankodtok? Nézzétek a mezők liliomát, hogyan nőnek: nem fáradoznak, nem szőnek-fonnak, mégis mondom nektek, még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül.” Nem én mondom. Krisztus. Máté Evangéliumában.

- Hát... ahogy elnézlek ebben a göncben... nem éppen liliomi... Igaz minden. De magyarázd meg a Mamának. Pedig ha valaki katolikus, akkor ő...

Belép a Mama. Apró termetű, törekeny asz-
szony. Ősz haja kontyban. Keze összekulcsolva. Ujjai úgy szorítják egymást, hogy kiszáll belőlük a vér.

- Csókolom. - Kreuz bólint a köszönéshez.

- Hallottam mindent.

- Mit tehetnék?

- Tessék állást keresni. Hát micsoda dolog az, hogy egy férfi nem dolgozik?

- Nem vagyok férfi.

- Nocsak.

- Maga mondta, Mama, hogy sohasem fog benőni a fejem lágya. Nem is akarom, hogy benőjön. Meg aztán nem is nő az be, ha már így van elrendelve.

- Kálvinista szövegelés! Édes jó Istenem, ha apád hallaná ezt, kapnál egy átszállót.

- Hagyjuk apát. Harminchét vagyok. Ő meg tíz éve halott.

- Te vitted a sírba, édes fiam.

- A szíve. A koleszterin. Meg az eleve elrendelés.

AMama ezt már nem hallja, faképnél hagyja a két férfit. Gyuri maga elé meredve néz. Kreuz újra rágyújt. A konyhában legalább huszonnégy fok. Kreuz keze elfehéredik, máskor oly vastag erei elpárolognak kézfejeről, fagyos ujjak közt mered a cigarettavég. Olyan jeges mindkét kézfeje, mint egy tömeggyilkosé. A Mama feje az ajtóban. - Hát ez az! A fiatalúr harminchét éves. És nőtlen. Mert kistiam, nem kellesz senkinek. Nincs az a lány, aki szóbaállna egy ilyen ütődöttel. Aki nem hajlandó dolgozni! Akit az anyja fog eltartani, szégyenszemre.

- De Hilda néni drága, én és az anyám...

- Gyurikám, maga jobb, ha meg sem szólal. Maga aztán szép kis firma. Ötven éves és nem tett arrébb egy szalmaszálat sem.

- Ahhoz nekünk semmi közünk, Mama.

- Ugyan, Attila teletömi a fejed mindenféle hülyeséggel.

- Na, mondok én valamit. Mama szerint Nietzsche, Schopenhauer állásban voltak? Vagy Pilinszky?

A Mama hisztérikusan nevet.

- Te szerencsétlen! Hát kitől hallottál Nietzsche-ről? Pilinszkyról? Az Istenről?

- Magától, Mama.

- Még szép, hogy elismered.

- Csakhogy mesélhetett volna bármiről, ha azt nem fogadja be a kutya sem. Én magamévá tettem. Mert így vagyok bekódozva. Nem tehet róla még az Isten sem. Valami más dimenzió kódol adott esetben...

A Mama feje eltűnik az ajtóból. A szoba ajtaja résnyire nyílik. A szemközti falnál neobarokk ülőgarnitúra, két fotel, két szék, kanapé és dúsan faragott asztal. A falakon számláihatatlan festmény, olajképek, de inkább nyomatok, huszadrangú, vagy éppen ismeretlen festők szakrális ábrázolásai, de mind-mind emlék, a XIX. századból, valamiféle átöröklött, áthagyományozott családi ereklye. Ami megmaradt. A plafonról velencei kristálycsillár lóg, nézi, vigyázza a sárga, recsenő parkettát és a teljesen elkopott bordó, gazdagon díszített, valamikori téglalap formáját eddig ismeretlen geometriává tágult-zsugorodott perzsa szőnyeget.

Akonyha. Ajtaja behajtva. Gyurival szemben Kreuz ül, cigarettázik. Gyuri szorgalmasan jegyzetel, vastos ujjai közt eltűnik a ceruzacsonk.

- De miért pont te. Vagy én?

- Mert az nem lehet véletlen. Mert véletlenek nincsenek. Az, hogy most te kérdezel, hogy én fogom a cigarettát, hogy Mama visszavonult, és dűl-fűl magában, az mind, mind predesztináció. Hogy mi fog történni percekben belül, az is. No most itt következik, hogy mire vagyunk kiválasztva. Mert, hogy ki vagyunk választva valamire, az biztos. Mert többek vagyunk egyszerű meghívottaknál. Még a Mama is. Csakhát vannak, akik sikerre, nőfalásra, gondtalan életre vannak kiválasztva, és vannak, akik a megváltásra.

- A megváltásra?

- Igen. Szerintem mi, nyomorultak, megsomorítottak és megaláztottak a megváltásra vagyunk kiválasztva. Mert az nem lehet, hogy köztünk, emberek között ne történjék meg a természetes kiválasztódás. Ahhoz, hogy a többi vigyorogjon, nőz-

zön, művekkel befusson, kell valami ellensúly. Akik viszont mindezt nélkülözni kényszerülnek, azok vagyunk mi. Hogy nekik jobb legyen.

Fészkelődés hallatszik az előszobából. Kreuz kinéz. A Mama áll a bejárati ajtóban, kezében bőrönd. - Elmegyek. Csepelre. Elég volt!

- De Mama, kérem...
- Ne is tartóztass!
- Miért épp most?
- Mert betelt a pohár, édes kisfiam! Hányszor mondtam már, hogy adjál föl hirdetést? El kell cserélni ezt az odút. Erted!?! Nem bírom tovább. Udvari luk...
- Föladtam... csak még nem jött válasz. És mivel tetszik fűteni odakint? Hideg van már éjszaka...
- Maradt egy kis olaj még. Ne is törődj te velem. És szerezz munkát, mert nem tudom, mit csinállok...
- Jó... de mikor tetszik visszajönni?
- Majd az új lakásba, kisfiam. Majd az újba...
- A Mama ezzel kilép az ajtón. Kreuz hosszasan néz utána, amíg el nem tűnik a lift előtti beugróban. Gyuri föl se néz, csak jegyzetel.

2

Lapkiadó. Pénztár, Kreuzot leszámoltatják. Végkielégítés. Nettó harmincezer. Lefele szalad a lépcsőn. Utána kiabálnak.

- Menjen át a munkaügyre! Várják magát. - A pénztárosnő kihajol a kisablakon.
- Mit akarnak még?
- Valami lenne magának. Munka!
- Értem. Átnézek.

3

iroda. Párnázott ajtó, elegáns design. Az íróasztal mögött ötvenes kopasz férfi. - Foglaljon helyet. Kreuz Attila?

- Igen, az vagyok.
- Volna egy lehetőség. A vezérigazgató úr közölte velem, hogy maga nagyon szeretne itt maradni a vállalatnál.
- Nem. Félreértette. Nagyon nem szeretnék maradni.
- Akkor végképp nem értem.
- Nézze...
- Gondolja meg. Az állás nem rossz. Portás lehetne. Hetvenkét óra műszak, két nap pihenőidő. Jó, ünnep és vasárnap nem mindig jön be. A pénz se sok, de nem is kevés. Pufajkát is kap.
- Itt, a lapkiadóban.
- Hol máshol?

- Csak azért mondom, mert én tizenkét éve várok. Hogy laphoz kerüljek. Kulturális újságíróként. Ezt ígérte annak idején a vezérigazgató úr. Hogy egy kicsit anyagbeszerzősködöm, bútorraktároskodom, aztán majd meglátjuk. Portáról szó sem esett.

- Lap? Az nem hozzám tartozik.
- Hát akkor, annyi. - Kreuz föláll. - Viszlát. A kopasz férfi papírrjai fölé hajol. Kreuz keze a kilincsen.
- Várjon csak!
- Igen!
- Megkapta a levelet?
- Milyen levelet?
- A Munkaügyi Központ Pszichológiai Intézetétől.
- Hogyne. Ki is hajítottam menten.
- A maga baja. Mi leadtuk, hogy mától munkanélküli. Fölmérést végeznek.
- De gyorsak! Hát csak mérjenek. Na, viszlát. - Kreuz kilép az ajtón. Puhán csukja be maga mögött. Kilép a Nagykörút forgatagába. Villamos megáll. - Rohadjatok le! - mondja hangosan és elkeveredik a tömegben.

4

Este. Kreuz otthon. A szobát sötét függöny választja el az alkóvtól. A Mama ágya mellett, az éjjeliszekrény helyén térdeplő. Fölötte olajnyomat. Szűz Mária. Kreuz keresztet vet. Letérdepel.

- Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért, most és halálunk óráján. Ámen. - Csönd. Kezét összekulcsolva fölfelé néz. - Oh, Jézusom, bocsásd meg bűneinket, ments meg minket a pokol tüzétől és vidd a mennybe a lelkeket, különösen azokat, akik legjobban rászorulnak irgalmadra. - Keresztet vet. - Istenem, segíts a Mamán. Hogy visszatérjen. És bújj belém még jobban, melegítsd föl a szívemet, hogy ne veszekedjen velem folyton. Segíts... - kezfejét végigsimítja a Mama ágyán.

5

Munkaügyi Központ. Az előtérben alig férnek. A padlón elegáns olasz kőlapok. Cirkófűtés. A radiátorok hidegek, pedig odakint lehülöbben a levegő. Kreuz újoncként mozog. A legtöbben ülnek, sok a nő. Szép és csinos nincs köztük. Van aki álláskereső újságot böngész. Pult. Mögötte mosolygós, gömbölyded nő. Kreuz átadja papírjait. Kezébe sárga, átlátszó műanyagba csomagolt 5-ös számot nyomnak. Meg egy telje-

sen összegyűrt papírszeletkét, rajta a 47-es szám.

- Ötös asztal, negyvenhetes.
- Tessék mondani, hányas van bent éppen?
- A huszonhármás - mosolyog a nő.

Kreuz unottan várakozik. Órájára pillant. Már másfél óra telt el. Kimegy a Központ elé. Falhoz támasztott háttal három férfi cigarettázik. A negyedik lassan közelít, kezében négy üveg sör, a kupakoktól megszabadítva. Nagyokat köpnek. Kreuz rágyújt. Szemével követi az elrobogó villamost. Sötétedik.

Éles hang belülről. - Ötös asztal, negyvenhetes!
Kreuz bambulva néz. - Ötös asztal, negyvenhetes!

Kreuz zsebébe nyúl. Kezét fölsérti a műanyag lapocska durva széle. Előveszi a papírszeletkét is. - Ötös asztal, negyvenhetes! A hang már rikácsoló. Kreuz tenyerébe néz. Összerezzen. - Igen! Megyek! - Elpöcköli a csikket, belép. Csapóajtó. Legalább tizenöt szék a pultok előtt. A pultok mögött nők. Csinosak, szépek. Ötös asztal. Negyvenes, ápoltt, lakkozott körmű nő. - Kézcsókom. - Kreuz leül, papírjai már a nő kezében.

- Nos, volna itt valami. - A nő ujjai villámgyorsan rohangálnak a számítógép klaviatúráján. - Igen. Anyagbeszerző.

- Az voltam. De utoljára bútorraktáros. Tetszik látni?

- Itt nincs más, csak az, hogy anyagbeszerző.
- De tényleg raktáros voltam.
- Az nem érdekes. Ugyanaz a besorolás. Tehát kiküldöm...

- Nagyon kérem... egy pillanat. - Kreuz műanyag szatyrából iratcsomót húz elő. - Itt vannak a publikációm fénymásolatai. Ha át tetszene futni őket!

- Publikációk?
- Igen. Én, tetszik tudni, csak úgy dolgoztam a lapkiadónál. Amúgy írok, gondolkodom. Talán esszéista vagyok. Leszek. És ígéreteket is kaptam. Laptól. Nem lehetne úgy regisztrálni, hogy újságíró? - A nő most nézi meg alaposabban Kreuzot. Elmosolyodik.

- Ismeri Pardi Annát?
 - Hogyne. Nagyon jóban vagyunk.
 - Ő a kedvenc költőm a maiak közül.
- Kreuz láthatóan döbrent arccal néz.

- Az Anna?
- Igen. Csak azt nem tudom, hol lehet megkapni a legújabb könyvét.

- Hát... én nagyon szívesen megszerzem.... és legközelebb már hozom is. Ha így megfelel kegyednek. - Kreuz elpirul. Kézításkájának cipzárjával babrál.

- Nagyon kedves. Köszönöm szépen. - A nő arca fölvidul, száján vékony csíkká szelídül a vastag, vörös rúzs. - Na, nézzük, mit tehetünk. Kattog a számítógép. - Rendben. Regisztrálok, mint újságíró. Itt viszont egy fikarcnyi állás sincs.

Kreuz a fejét rázza, mintha sajnálná a dolgot. - Nem baj, majd csak akad valami a számomra. És még egyszer nagyon köszönöm. Csókolom a kezeit. - Föláll, mosolyog, kihátrál. Csapóajtó. Pult. Leadja a műanyag lapot és a papírszeletkét. Már hallja is, hogy vonulnak a helyére. Kilép az ajtón. Villamosmegálló. Kreuz mosolyog. Fázósan behúzza a nyakát. Sötétség terpszkedik.

6

Kreuz, otthon. Csöngetnek. Tíz év körüli kislány áll az ajtóban. - Megnézhetem a Pubit?

- Hát persze - mondja Kreuz és befelé tessékeli a gyereket. Akvárium. Ötven literes. Forgács és vatta. Nagy termetű tengerimalac fehér alapon barna foltokkal. Kreuz kiveszi a malacot és a kislány kezébe adja. - De aranyos! Pubika... - Simogatja, orrát beledugja a sűrű szőrbe.

- Tetszik?
- Nagyon. Olyan aranyos.
- Neked adom.
- Tényleg?
- Ha mondom! Viheted az akváriumot is.
- De jó!
- Elbírod?
- Persze. - Már át is öleli, szorítja magához.
- Aztán rendesen viseld a dolgát. Várjál, adok még magot, meg itt van egy fej saláta. Kicsit fonyadt már, de megeszi. Amikor nagyon nedves a forgács, ki kell takarítani. Pormentes forgácsot tegyél alá. Nehogy megfulladjon...

Kreuz engedi a kislányt. Szemmel követi, ahogy leér az első emeletre és eltűnik az ajtóban. Tíz perc sem telik el. Csöngetés. A kislány. Kezében hatalmas termetű kígyó, karvastagságú, húzza lefelé a gyerek cernanyakát, hogy a fejét alig bírja föl emelni.

- Ez az enyém. Tessék megsimogatni.
- A frász kitör.
- Nem harap.
- Azt látom. Óriáskígyó, legföljebb megszorít. - Megsimítja. Elkapja a kezét. - Te gyerek, nehogy odaad Pubit ennek a dögnek!
- Á! Ő egeret eszik. Fehéret. A Pubit külön szobában tartjuk. A mamám köszöni szépen. És kérdezi, hogy van Hilda néni.
- Mondd meg, hogy jól. Lassan hazajön...

Kreuz otthon. Csöng a telefon. - Tessék...
 hogy ki? Bocsánat, alig hallok valamit.
 - Szilvási Szidónia vagyok! Most már hall?
 - Kezicsókolom, parancsoljon.
 - Ön Kreuz Attila?
 - Igen.
 - A hirdetésre jelentkezem...
 - Nagyszerű! A kegyed lakása?
 - Terézváros... déli fekvésű. Csak a konyha északi.
 - Utcai?
 - Persze!
 - A mienk udvari... és északi. Mindene.
 - Hát... nem is tudom... esetleg jöjjön el hozzám... mondjuk holnap este. Nyolckor. Jó az magának?
 - Hogyne. Csókolom a kezét.

Kora délután. Kreuz ásít, nyújtózkodik. Magában mormol. - Aludni. Aludni! Addig se beszogatnak. Nincs ennél csodálatosabb. - Kávét tesz a gázra. Rágyújt. Csöngetnek. Kinyitja a bejárati ablakot. Az ajtóban babos kendővel átkötött fejű fiatal férfi. Bokáig érő rózsaszín nejlonkabát. Haja vörös, szeplős arcát rőt borosta borítja. - Helló!
 - Helló. Bocs.... ismerjük mi egymást?
 - Bemehetek...?
 - Jaj, elnézést... hát persze. - A konyhában ülnek. A fiú nem veszi le a kabátját. Cigarettázik. - Hát nem emlékszel? A kiadóban!
 - Hol? - Kreuz fejét rázza. - A kiadóban. Mikor vittem a kéziratot.
 - Rémlik valami. A lapkiadónál...
 - Az, az. Azt hittem beszarak. Rízsáztak mindenfelét, hogy húzzak ki negyven oldalt, a többit meg írjam át. A regényemből. Bekaphatják. Te meg ott cipeltél valami szekrényfelét.
 - Ja. Ott burcsáztam, mint anyagbeszerző. Fölemelő érzés volt.
 - Volt?
 - Na igen, mert kirúgtak. Megszűnt a kiadó is. Visszakaptad a kéziratot?
 - Lófaszt. Még jó, hogy van egy másolatom. Fújhatnám föl magam. Egyébként olvastam tőled pár dolgozatot. Azért is jöttem. Lapot kéni csinálni. Ott aztán azt közölnék, amit csak akarnánk. Na, mit szólsz.
 - Baró. Csak lóvé nincs. Amúgy minden stimmel.
 - Szponzorok, kicsim. Szponzorok.

- Szarnának ránk.
 - Lehet. De kipróbáltad már?
 - Soha. Nem szokásom fölnyalni a meleg csontig.
 - Nem is kell. Én sem vagyok az a fajta. De mondok én neked valamit. Én is letettem a lantot. A munkanélküliben beiskoláztak. Kulturális menedzserképző. Na, ezt kapd ki. Ott vagyok a fazék körül. Érted, amit vakerálok? - A fiú föl pattan, karját széttárja, forogni kezd. Láthatóan vörösödik a feje. Nyaktól, fokozatosan fölfelé. Kreuz nézi, nézi, aztán rágyújt, de a másikat nem kínálja cigarettával.
 - Nekem is nyomjál már egy blázt.
 - Tessék. Itt a gyufa - pöcköli oda a dobozt. - Csak ülj már le mert elszédülök.

A vörös fiú leül. - Figyuzz ide! Jelentkezz te is! Aztán majd lesz valahogy...
 - Én!? Menedzsernek? Mobiltelefonnal a fülemen rohángáljak?
 - Az azért odébb van. Ez csak egy tanfolyás.
 - Én nagyon elvont vagyok...
 - Persze, persze! Szekrényel a hátadon.
 - Kamu meló volt. Valamiből élni kellett. De ez még nem racionális gondolkodás...
 - Iratkozz be és kész. Majd meglátod, hogy milyen baró buli lesz. Kicscsajok... és lejmrá van az egész.
 - Meglátom.
 Föllállnak. Kreuz kikíséri vendégét. A vörös fiú pirulni kezd, kezét nyújtja. - Amúgy Gábor vagyok. Te meg Attila. Ugye?
 - Ja. Baró. Oké. Honnan tudod a nevem?
 - A kiadóban ismertek téged. Előadtad magad egy párszor. Azt beszélték, hogy balhéztál is. Anyáztál.
 - Naná! Majd nem!
 - Na, cső. Akkor találkozunk.

Este nyolc óra. Terézváros. Sikátor-keskeny mellékutca, a valamikori nyilvánosházak negyedében. Sarokház. Kreuz föl néz az első emeleti két ablakra. A lehúzott redőny résein át fény kaparász, hogy kigurranjon a sötétségbe. Az utca, mint kijárási tilalomkor, oly üres. Kreuz benyit a bérház kapuján. Az első emelet körfolyosója. Vaksötét. Szeme csak lassan szokja meg. Az ajtóban díszelgő réztáblákat fürkészi. A harmadik ajtó. *Szilvási Szidónia színművész.* Kreuz a csöngő gombját érinti. Visszahőköl. Az előszobában gyalad a villany. Az ajtó megnyílik, vastag fénysáv zuhan a katlansötét udvarba. Fiatal lány lép ki, ke-

ze a zsebében, apró lépteinek cipőkopogása még sokáig hallatszik. Kreuz kivár. Leszalad a lépcsőn. Fölnéz az ablakokra. Az egyik sötét, a másiktól halvány fény világlik. Visszarohan. Becsönget. Vár. Újra csönget. Hosszan. Aztán még egyszer. Öt perc is eltelik. Kreuz makacsul csönget és csönget. Neszezés. Kínos lassúsággal kinyílik a bejárat kisablaka. Szilvási Szidónia feje kandikál ki, haja kócos, de mosolyog.

- Bocsánat... művésznő... Kreuz Attila vagyok... és mára volt...

- Most nem jó... ne haragudjon.

- És holnap?

- Meglátjuk, Édesem, nem tudok semmit.

- Már úgy értem, hogy föl tetszene jönni hozzánk.

- Magukhoz? Nős?

- Nem, nem. Az édesanyám...

- Édesem... majd hívom. Csókolom.

Szilvási Szidónia becsukja a kisablakot. Kreuz reszket.

Gábor áll Kreuzék lakásajtájában, balján csinos kis fruska. Az előszobából a különös, meghitt, ugyanakkor félelmes hangulatú szobába látni. Mono-lemezjátszón sercegő lemezeiről ordít Rachmaninov második, C-moll zongoraversenye. A második tétel vége. A hangok beláthatatlan magasságokban. Kreuz pizsamafőlsőben és alsónadrágban, kezében ceruzával. Vezényel. Hatalmas elánnal. Haja előrebukik, rázkódik, visszazuhan. Másodpercnyi szünet. Gábor tapsolni kezd. A lány is. Kreuz ijedten megfordul. Berobban a harmadik tételt nyitó hangzuhatag. Kreuz a kapcsolókhoz ugrik. A zene lehalkul. Zavarában fölkapja a kanapéra hanyagul hajított takarót, derekára tekeri.

- Hát te? Illetve...ti?

- Öregem, jobb volt, mint a Herbert von Karajan! - Gábor röhög. A lány unottan rágózik.

- Hogy te miket tudsz?

- Kamu vezénylés...

- Kamu, kamu. Mégis rámozdultál a ritmusra. Mintha kívülről tudnád.

- Tudom is. Ha kell, elfütyülöm. Nem nagy szám...

- Apám, el kellene menned a szponzorhoz.

- Jó, jó. Megígértem. El is megyek. Csak zűrök voltak anyámmal.

- Na, és mi volt Szidivel? - vigyorog Gábor.

- Mi lett volna? És egyáltalán, honnan tudsz róla?

- Fölkóstoltad, vagy nem? Egyébként te mesélted a lakáscserét.

- Marha! - Kreuz megpróbál úgy állni, hogy a lány ne lássa.

- Csak nem szégyelled magad a lány előtt?

- Ugyan már! De még be sem mutattad...

- Kati. Most épp vele hajtok.

- Helló - A lány a kezét nyújtja. Minden ujján ezüstgyűrű. Halálfej. Csuklóján ezüst lánc. Nyakában hamis gyöngysor.

- Szervusz.

- Mi télakot veszünk. Oké? Intézkedj, mert megmogyoróznak - röhög Gábor, és a lány fenekére csap.

- Tiszteletem - húzza ki magát Kreuz és megáll az ajtóban. Érettségi öltöny feszül rajta, fekete, mintha gyászolná a múlt időt. A zakó uja majdnem könyékig fölshalad. Bokája is kilátszik. Fehér, vasalt ing, nyakkendő. Haja ápolatlan csillog. A marketing osztály előadója lassan, méltóságteljesen áll föl. A sarokban, az íróasztal mögött dzsungelyi növény burjánzik. Számítógép, három telefon. Dohányzóasztal, két forgófotel. - Foglaljon helyet. - szólal meg az előadó. - Hányra is volt megbeszélve?

- Mostanra.

- Áhá. Parancsoljon velem.

Kreuz föláll, hogy bemutatkozzon. Az előadó rá se néz, leül az egyik fotelba. - Na, üljön már le!

- Kreuz vagyok. Kreuz Attila.

- Kovács.

- Ahogy azt már telefonon megbeszéltük, önök szponzorálnának kulturális tevékenységeket.

- Hogyne.

- Hát erről szeretnék beszélni Önnel, ha van tíz perce rá.

- Hallgatom.

- Folyóiratot indítanánk. Bölcséleti, vallási lapot. Évente hatszor jelennék meg. A legjobb koponyákat igyekszünk megnyerni...

- Értem. De mi ebből a bank haszna?

- Haszna? Hát... Talán a borítón hirdethetnének!

- Példányszám?

- Indulásnál ezernél többre nem gondoltunk. Tetszik tudni a Nyugat, annak idején jó ha öt-hatszáz példányban jelent meg. És micsoda írókkal...

- Ezer példány! De hát hol él maga? Ötven-ezer alatt semmiképpen nem tudunk beszállni. Valami érdekesebb lapot indítsanak. Testépítés, egy kis szex, receptek, orvosi tanácsok, miegymás. Annak van ma keletje. Jó? Ha készen vannak a tervek, hívjon bátran! Ne késlekedjünk,

kollégám - nevet az előadó, lelkesen rázza Kreuz erőtlén jobbját. Az ajtóhoz kíséri.

12

Kreuzék bejárati ajtaja. Csöngetnek. A kilincset rázzák. - Rögtön! Az ajtóban Gábor barátnője. Rágózik. Kézfejjével megtörli az orrát.

- Emlékszel rám?
- Hogyne. Gábor barátnője vagy.
- Voltam.
- Hogyhogy?
- Elegem van belőle. Link alak.
- De mi van vele?
- A pszichiátrián van.
- Te Jóisten!
- A! Nem beteg! Narkózik. Kemény drogos. Elvonózzák.
- Jézusom... - Kreuz összecsapja a kezét. - Akkor a lapból sem lesz semmi.
- Túró az egész.
- Azért mondd meg neki, hogy a szponzor nem ad egy fillért se! Úgyhogy elfelejthetjük az egészet. Meg tanfolyásra sem megyek. És gyógyulást!

13

Este nyolc. Kreuz izgatottan sétál a szobában. Negyed-kilenc. Rágyújt. Az asztalon édes sütemények, pár szelet zserbó, nápolyi. Napóleon konyak. Csiszolt, féldecis kristály poharak. Fél kilenc. Kreuz az előszobában. Hátratett kézzel mered a bejárati ajtóra. Kinyitja a kisablakot. Hűvös szél bújik a nyakába. Cipőkopogás. Közeledik. Kreuz orrlukai, mint az űzött vadé, kitágulnak. A nő tiszta fehérben. Még az átmeneti kabátja is. - Csókolom a kezét. Nem fázik?

- Bocsásson meg édesem, hogy kicsit késtem...
- Semmi baj. Bár már azt hittem, nem jön. Szabad a kabátját?
- Millióan voltak a szoláriumban. Szeretem, ha bőröm nem sápadt, mint egy halotté.
- A szobában kisvillanyok égnek. Két falikar, negyvenes izzókkal. Állólámpa, nagy, rojtos ernyővel.
- Nagyon szépen laknak!
- Öröklött bútorok...
- A mamája?
- A Mamám... nos, ő kiment Csepelre. Van ott egy házunk...
- Akkor én megyek is.
- Hová gondol? Hát nem néz körül alaposabban?
- Nem illik. Tudja, engem nem így neveltek. Egyedül egy férfival.

- Ne tessék viccelni. Csak nem fél tőlem?
- Félni nem félek. De mégis...
- Parancsol konyakot?
- De csak egy kisujjnyit.

Kreuz tölt. Belekóstol, összerezen. A színésznő apró kortyokban fogyasztja az italt. - Még egyet?

- Isten őrizzen! A fejembe száll.
- Akkor jöjjön. Megmutatom a fürdőszobát. - A nőt maga elé engedi, közben kikapcsolja az állólámpát.
- Jesszusom! - Csapja össze kezét Szilvási Szidónia. - Borzasztó!

Lilára mázolt állókád, szuszogó, fújtató gázbojler. A vécécészsében ezernyi hajszálrepedés fut szét. A kövezet öntött beton, ujjnyi rések mindenütt. A mosdóba csak hidegvíz ömlik.

- Fregoli is van - mondja Kreuz halkán.

A konyha. - Borzalom ez az olajláb. Ne is haragudjon, Attila drága, de szoba sem jöhet a csere. Itt mindent, de mindent föl kell újítani.

- Én mondtam a Mamának, hogy amíg üres a lakás, addig csináljunk meg mindent. Tetszik tudni, apám nővére élt itt, én meg be voltam jelentve. Akkor már öröklakás volt. Mindent eladtunk, elosztogattunk, és idejöttünk Csepelről. A Mama már nagyon szeretett volna normálisan fürödni. Nem lavórban. Meg melegedni. Gázkonvektor mellett. Odakint olajjal tüzeltünk. Még régebben szénnel. Ezért volt a nagy sietség.

- Megértem a kedves mamát, de engem is értsen meg. Az én lakásom nagyobb, frissen fölújított, utcai, jobb a fekvése. Nincs az a pénz, hogy erre elcserélném. Hol a retikülöm?

Kreuz bekíséri a szobába a színésznőt. Leköltja az egyik kislámpát. Már csak egyetlen negyvenes izzó világít. Az is elalszik. Kreuz átöleli a színésznőt. Finoman csókolgatja a száját. Szilvási Szidónia húzódkodik. - Nem szabad, Attila drága... nem szabad. - Suttogja. Kreuz egyre erőteljesebben szorítja magához a nőt. Csókolóznak. A férfi keze lecsúszik a nő tomporán. Másik kezével a szoknya alá nyúl. - Nem lehet. Értse meg. Megjött. - Kreuz fölnevet. - Mit röhög, drágám? Azt hiszi, az én koromban már nem jöhet meg?

- Isten őrizzen; nem azon nevetek. A pechemen. Mindig így járok. Vagy hasonlóan. Kegyed gyönyörű. Nem hagyhat itt így.
- Hát mit csináljak magával?
- Hát... valamit ki kellene találni...

A színésznő leveti a kosztümfelsőt. Alatta kombiné. Melle feszül. Kreuz leül a kanapéra. Kigombolja nadrágját. Lábát szétveti. Minden

vére ágyékába tolul. Szilvási Szidónia letérdel, majd sarkára ül. Feje körkörösén mozog. Kreuz erőteljesen nyög. A nő hajába kapaszkodik. Fejét a falhoz támasztja. Szeme csukva.

- Jaj, Istenem! Édes jó istenem, jaj, áááá! - kiált Kreuz. A színésznő ügyetlen mozdulatokkal föláll, arca fölfújva. Kreuz maga mögé nyúl, kisvillanyt gyújt. - Hová szalad? - A színésznő a fejét rázza, kirohan a fürdőszobába. Vízcsobogás.

- Csak nem képzeli, hogy lenyelem?

Kreuz villámgyorsan fölkapja a nadrágját.

- Szép mérete van, nem mondom - mosolyog a színésznő.

Kreuz remegő kézzel rágyújt. - Köszönöm. Köszönöm szépen.

- Kis csacsi - borzolja Kreuz haját mindkét kezével a nő. - Most tölthet egy pohárával. - Koccintanak.

- Szólíthatom Szidinek?

- Aminek csak akar.

- Mondja, Szidike, most, hogy munkanélküli... nem kellene átképző?

- Hát mi vagyok én drágám? Kisiskolás?

- Nem, dehogy. Csak...

- Tudja, mit mondok én magának? Hogy az egész nem érdekel. Úgy ahogy van. Emlékszik, amikor följött hozzám...

- Nagyon lassan tetszett kijönni...

- Maga, drágám, maga naiv kisfiú! Bennem volt a szeretőm.

- Bocsásson meg, nem tudhattam. Tényleg...

- Ugyan! Nem haragszom. Én voltam a hibás, hogy nem hívtam föl. De hát tudja azt maga! Ilyenkor az ember se lát, se hall.

- Jó, de a tanfolyam...

- Nem érdekel. A színészet sem. Eltart a szeretőm. Tíz évvel fiatalabb. Vállalkozó.

- Egy művész? Hogyan hagyhatja abba egy művész? Akkor az nem igazi...

- Nem vagyok igazi? Na, ez szép. Még, hogy nem vagyok igazi!

- Nem úgy értem. Mert egy alkotó sohasem képes abbahagyni.

- Hát mi nem vagyunk alkotók?

- Nem is tudom...

- Látott maga engem színpadon?

- Csütörtökön láttam a Szomszédokban. Takarította a vécét.

- Igen. Fölhívtak, vállalom-e. És miért is ne? Szerep, az szerep. Lassan harminc éve játszom. Maga nem láthatott. El voltam rejtve. Alaposan. Na, most mi változhat? Most, amikor a színházat is ki fogják végezni, nemhogy a színészt...

- Értem. De, hogyan lehet játék nélkül élni?

- Látja, ezt még nem tudom. Biztosan meg fogok örülni. De ott van a kislányom. Majd neki játszom. Meg az unokáimnak. Ha lesznek.

Megcsörren a telefon. - Halló, tessék? Nem hallok semmit! Mama? Maga az, Mama?

A Mama telefonfülkében, mögötte zakatol a HÉV. - Attilám, holnap értem kéne jönnöd. Elég volt! Érted! Elég. Nincs már olaj. Megfagyok!

Kreuz a színésznőre pillant, mutatójúját szájára tapasztja.

- Jól van Mama. Megyek.

Mama: - De furcsa a hangod. Csak nem zavarlak?

Kreuz: - Ugyan már Mama, miért zavarna?

Mama: - Gyuri van nálad?

Kreuz: - Gyuri? Nem! Nem.

Mama: - Akkor valaki más. Érzem a hangodról. Egy nő!

Kreuz: - Az Isten szólna magából Mama! Volt itt egy nő. A csere miatt.

Mama: - Na? Cserél?

Kreuz: - Nem. Mama, ezt a lakást senki sem fogja elcserélni. Viszont van egy ötletem. Kimegyünk a Gyurival a jövő héten Csepelre. Fölmérjük, hogy mi a helyzet. Hirdetünk. És valahogy eladjuk azt a rozzant házat. A kapott pénzen, meg azért a lakásért már lesz utcaink. Jó?

Mama: - Eladnád apád házát? Nem szégyelled el magad?

Kreuz: - De. Mégsincs más megoldás.

Mama: - Nem kell értem jönnöd. Elvisz a HÉV. - Azzal lecsapja a kagylót. Kreuz nagyot sóhajt. A színésznő hátraveti a fejét, úgy nevet.

- Na, drágám, megkapta a magáét!

- Nem. Dehogy. Csak a Mamának az a fixa ideája, hogy a ház szent. Nem az ember, aki benne élt, hanem a ház. Meg, hogy meg kell nő-sülnöm. Meg az unoka. Olyan asszony kell neked édes kisfiam, aki ráncba szed! Ilyeneket mond. Az unoka meg azért kell, mert engem már nem babusgathat...

- Attila, drága, nekem mennem kell. Hívna nekem egy taxit?

- Persze. - Kreuz hosszan nézi a színésznőt.

- Mit bámul? Szeretem a fiukat és kész! Na, nem... csak nem hiszi? Szerepért soha! Azt azért nem. Az egy másik műfaj.

- Szidike... találkozhatunk még?

- Nehezen édesem. Nehezen. Tudja, nagyon féltékeny a szeretőm.

(A befejező részt a következő számban közöljük.)